

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Remziye CEYLAN*
Müdrkiye Yıldız BIÇAKÇI**
Neriman ARAL***
Figen GÜRİSOY****

ÖZET

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumunda çalışan öğretmenlerin problem çözme becerilerinin belirlenmesi ve problem çözme becerilerinde bazı değişkenlerin anlamlı farklılık yaratıp yaratmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Ankara il merkezinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan toplam 122 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada öğretmenlerin kendileri ve çalıştıkları okul öncesi kurum hakkında bilgi edinmek amacıyla “Genel Bilgi Formu”, öğretmenlerin problem çözme becerilerini değerlendirmek için Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen ve Taylan (1990) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının problem çözme beceri düzeylerinde öğretmenin yaşının etkili olduğu belirlenirken, mezun oldukları alanın, çalışma süresinin, çalıştığı kurum türünün, gruptaki çocuk sayısının ve çocukların yaşının öğretmenlerin problem çözme beceri düzeylerinde etkili olmadığı saptanmıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Öğretmen, Okul öncesi eğitim, Okul öncesi öğretmeni, Problem çözme.*

* Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, remziyeceylan@trakya.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, mudriyebicakci@gmail.com

*** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, aralneriman@gmail.com

**** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, fgngursoy@yahoo.com

AN INVESTIGATION OF THE PROBLEM SOLVING ABILITIES OF PRE-SCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

In this research, it is intended to determine the problem solving abilities of pre-school teachers and to investigate if some variables cause significant difference in problem solving abilities of teachers. The research has been conducted on 122 teachers who are employed in pre-school education institutions located at Ankara. In order to collect information about teachers and the institutions that they are employed in "General Information Form"; in order to evaluate the problem solving abilities of teachers "Inventory of Problem Solving" which has been designed by Heppner and Petersen (1982) and whose validity and reliability were checked by Taylan (1990) were used.

At the end of the study, it has been determined that age is a determinative factor on problem solving abilities of teacher candidates; while their graduated department, the seniority, their type of the institution, the number of the children in the group and their ages do not have any significant impact on the level of problem solving abilities of teachers.

Key Words: *Teacher, Pre-school education, Pre-school teacher, Problem solving.*

1. GİRİŞ

İnsan yaşamında çözülmesi gereken değişik özellik ve sayıda birçok problem bulunmaktadır. Bu nedenle bireylerin yaratıcı, eleştirel ve analitik düşünebilen ve karşılaştığı problemlere uygun ve etkili çözümler bulabilen özellik taşıması çok önemlidir (Büyükkaragöz, 1995). Ayrıca, problem çözme becerisi, bireyin içinde yaşadığı çevreye etkin uyum sağlamasına da yardımcı olmaktadır (Senemoğlu, 2007).

Problem çözme becerisi üzerine yapılan çalışmalar problem çözme becerisinin beceri eğitimi yoluyla geliştirilebileceğini göstermektedir (Boser,1993; Çam, 1997; Luft, 1999; Yıldız, 2003). Bu eğitimin verildiği yer aile olup, aile bireylerinin problemlerini çözme biçimleri ve tutumları çocuklara örnek olmakta ve onların problemlerini çözme biçimlerini etkilemektedir. Arı ve Seçer (2003) tarafından yapılan bir çalışmada anne babaların demokratik davranma düzeyi arttıkça çocukların problem çözme becerilerinin de arttığı saptanmıştır. Ayrıca, problem çözme becerisinin kazandırılmasında bireyin gelişimi ve olgunlaşma düzeyi, yetenekleri arasındaki farklılıklar, güdülenme ve sosyo-kültürel çevrenin (Çam,1997;

Yıldız, 2003), yaşın (Korkut, 2002), cinsiyetin (Korkut, 2002; Koray ve Azar, 2008), okul tipinin (Anlıak ve Dinçer, 2005), anne öğrenim düzeyinin (Ceylan, Yıldız Bıçakçı, Gürsoy ve Aral, 2008), baba mesleğinin, karar verme davranışının ve öz saygı düzeyinin etkili olduğu (Güçray, 2001) belirtilmektedir.

Çocukların problem çözme becerileri üzerinde etkili olan bireyler arasında öğretmenler önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmenler çocuklara istedik davranış ve becerileri kazandırmada ve öğrenilen davranış ve becerileri pekiştirmede eğitimin ilk sorumlu kişileri arasında yer almaktadır (Başaran, 1994; Ocak, 2010). Öğretmenin görevi çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantılarını düzenlemektir. Öğretmenlerin etkisi göz önünde bulundurulduğunda problem çözme becerisi yüksek olan öğretmenlerin eğitimde de bunu daha fazla kullanabilecekleri ve bu durumun eğitim verdikleri çocukların problem çözme becerilerini arttırabileceği vurgulanmaktadır. Problem çözme becerisine sahip olan bireyler; yenilikçi, tercih ve kararlarını açıkça belirten, sorumluluk duygusuna sahip, esnek, kendine güvenen ve yaratıcı özellikler taşıyan bireylerdir (Koberg ve Bagnal, 1981). Problemlerini etkili çözemeyen bireylerin ise, etkili problem çözebilen bireylere göre, daha fazla kaygılı ve güvensiz oldukları, başkalarının beklentilerini anlamada yetersiz kaldıkları ve daha fazla duygusal problemler yaşadıkları belirtilmektedir (Heppner, Baumgardner ve Jakson, 1985). Bunlarla birlikte çocuğa erken yaşlarda sağlanacak deneyimler, kazandırılacak bilgi, beceri ve alışkanlıklar daha sonraki yaşamda da etkili olabilmektedir (Oktay, 1999; Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2002; Arı, 2003; Yavuzer, 2006). Bu nedenle erken çocukluk eğitimi ve bu eğitimin vazgeçilmezleri arasında yer alan öğretmenler, okul öncesi eğitimin en önemli unsurlarını oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitimin önemi göz önüne alındığında, kaliteli bir eğitimde öğretmenin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle okul öncesi öğretmenin sağlıklı bir kişiliğe sahip olması, problem durumlarında uygun çözümleri üretebilmesi ve çocukların gelişimlerini olumlu yönde desteklemesi gerekmektedir (Arı, 2003). Bu nedenle öğretmenlerin problem çözme becerilerinin ve etkili olabilecek etmenlerin belirlenmesi, bu doğrultuda öğretmenlerin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik önerilerin sunulması önem kazanmaktadır. Bu düşünceden hareketle, çalışmada okul öncesi öğretmenlerin problem çözme becerilerinin belirlenmesi, problem çözme becerilerinde yaşın, mezun oldukları okulun, çalışma süresinin,

çalıştığı kurum türünün, gruptaki çocuk sayısı ve gruptaki çocukların yaşının anlamlı farklılık yaratıp yaratmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin belirlenmesi, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde etkili olan etmenlerin ortaya konması ve bu doğrultuda öğretmenlerin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik öneriler sunulması amaçlanmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak planlanmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2002).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Ankara il merkezinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, Ankara il merkezinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden tesadüfi örneklem yöntemi (random sampling) ile belirlenen, araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 122 öğretmenden meydana gelmektedir. Çalışmaya dahil edilen öğretmenlerin % 54.9'unun 20-29 yaş arasında olduğu, % 47,5'inin okul öncesi öğretmenliği/ çocuk gelişimi ve eğitimi (lisans), %37.7'sinin ise kız meslek lisesi mezunu oldukları, % 62.3'ünün 12-15 yıldır çalıştığı, % 33.6'sının anasınıfında, % 24.6'sının bağımsız anaokulunda, % 41.8'inin özel okul öncesi eğitim kurumunda çalıştığı, % 67.22'sinin mesleğini isteyerek yaptığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin % 55.7'sinin 61-72 ay aralığında çocuklarla çalıştığı tespit edilmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Genel Bilgi Formu ve Problem Çözme Envanteri kullanılarak toplanmıştır.

Genel Bilgi Formu'nda, öğretmenlerin yaşı, mezun oldukları okul, çalışma süreleri, çalıştığı kurum türü, gruptaki çocuk sayısı ve gruptaki çocukların yaşına ilişkin sorular yer almaktadır.

Problem Çözme Envanteri, Heppner ve Petersen (1982) tarafından, çeşitli araştırmalar sonucu ortaya çıkan “genel yönelim”, “problemin tanımı”, “alternatif üretme”, “karar verme” ve “değerlendirme” gibi problem çözme aşamaları göz önünde bulundurularak, kişinin problemlerini çözebilmeye yeterliliği konusunda kendisini nasıl algıladığının yanı sıra, problem çözme yönteminin boyutlarını da belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Envanterin psikolojik danışma, tıp ya da eğitim ortamlarında bireyin problem çözme ya da problemle başa çıkma tarzını belirlemede kullanılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Envanterin Türkçeye uyarlama çalışması Taylan (1990) tarafından yapılmıştır.

Taylan (1990) yaptığı uyarlama çalışmasında faktör analizi ile ölçeğin problem çözme yeteneğine ilişkin güven, yaklaşma kaçınma ve kişisel kontrol olmak üzere üç faktörden oluşturduğunu, test – tekrar test güvenilirliğinin .77 ve .81 arasında değiştiğini belirlemiştir. Faktör analizi sonucunda belirlenen boyutlardan elde edilen puanlar toplanarak toplam problem çözme puanı elde edilmektedir. Problem Çözme Envanteri, otuz beş maddeden oluşmakta, her bir madde bir ile altı arasında puanlanmaktadır. Envanterin değerlendirme ölçütlerinde 9, 22 ve 29. maddelerin puanlama dışı bırakılması gerektiği belirtildiği için puanlama 32 madde üzerinden yapılmaktadır. Envanterdeki 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olarak puanlanmaktadır. Envanterden alınabilecek toplam puan 32 ile 192 arasında değişmekte, düşük puanlar problem çözmede olumluluğu, yüksek puanlar ise olumsuzluğu ifade etmektedir. Çalışmada sadece öğretmenlerin problem çözme becerileri incelendiği için değerlendirmeler toplam puan üzerinden yapılmıştır (Taylan, 1990).

2.3. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin problem çözme becerilerinin öğretmenlerin yaşlarına, mezun olunan alana, çalışma süresine, çalıştıkları kurum türüne, gruptaki çocukların yaşına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “tek yönlü varyans analizi”, gruptaki çocukların sayısına ve öğretmenlerin mesleklerini isteyerek yapma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ise “bağımsız gruplar için t testi” kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda anlamlı farklılık belirlendiğinde, farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı “Scheffe testi” ile belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2002).

3. BULGULAR

Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin belirlenmesi, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde etkili olan etmenlerin ortaya konması ve bu doğrultuda öğretmenlerin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik önerilerin sunulması amacıyla yapılan çalışmada elde edilen veriler tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin yaşlarına göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi sonuçları(n=122)

Yaş	n	\bar{X}	S	Varyans Analizi Sonuçları				
20-29 yaş ¹	67	144.65	14.25		SD	KO	F	p
30-39 yaş ²	46	136.86	15.42	Gruplararası	2	836.448	3.686	.028
40 yaş ve üzeri ³	9	141.83	16.39	Grupiçi	119	226.928		

*p<.05

Tablo 1'deki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde öğretmenlerin yaşının anlamlı farklılık oluşturduğunu göstermektedir ($F_{2-119}=3.686$, $p<.05$).

Tablo 2. Öğretmenlerin çalışma süresine göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi sonuçları(n=122)

Çalışma Süresi	n	\bar{X}	S	Varyans Analizi Sonuçları				
4-7 yıl	17	139.47	15.32		SD	KO	F	
8-11 yıl	29	138.20	16.18	Gruplararası	2	88.734		.371
12- 15yıl	76	141.03	15.23	Grupiçi	119	239.495		

p>.05

Tablo 2'deki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde çalışma süresinin anlamlı farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($F_{2-119}=.371$, $p>.05$).

Tablo 3. Öğretmenlerin mezun oldukları alana göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi sonuçları(n=122)

Mezun Olunan Alan	n	\bar{X}	S	Varyans Analizi Sonuçları				
Lisans (Okul öncesi öğretmenliği/Çocuk gelişimi ve eğitimi)	58	139.93	16.56		KO	F	p	
Ön lisans (Çocuk gelişimi)	18	142.00	13.68	Gruplararası	2	36.940	.154	.691
Kız meslek lisesi	46	139.69	14.74	Grupiçi	119	240.365		

p.>.05

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenlerin problem çözme becerilerinde mezun oldukları alanın anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($F_{2-119}=.154, p>.05$).

Tablo 4. Öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi sonuçları(n=122)

Kurum Türü	n	\bar{X}	S	Varyans Analizi Sonuçları				
Anasınıfı	41	139.29	19.13		KO	F	p	
Bağımsız anaokulu	30	142.36	14.05	Gruplararası	2	98.592	.412	.663
Özel okul öncesi eğitim kurumu	51	139.52	12.73	Grupiçi	119	239.329		

Tablo 4'deki analiz sonuçları, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde çalıştıkları kurum türünün anlamlı farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($F_{2-119}=.412, p>.05$).

Tablo 5. Öğretmenlerin gruptaki çocuk sayısına göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve t-testi sonuçları(n=122)

Çocuk sayısı	N	\bar{X}	S	sd	t	p
15 çocuk ve altı	71	139.80	13.73	120	-.291	.772
16 çocuk ve üzeri	51	140.62	17.58			

Tablo 5’de öğretmenlerin problem çözme becerilerinde gruptaki çocuk sayısının anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($t_{(120)}=-.291$, $p>.05$).

Tablo 6. Öğretmenlerin gruptaki çocukların yaşına göre problem çözme becerilerine ait ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi sonuçları(n=122)

Çocukların Yaşı	N	\bar{X}	S	Varyans Analizi Sonuçları				
				SD	KO	F	p	
36-48 ay	28	136.42	15.45					
49-60 ay	26	139.23	13.96	Gruplararası	2	324.695	1.380	.256
61-72 ay	58	142.02	15.78	Grupiçi	119	235.524		

Tablo 6’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin problem çözme becerilerinde gruptaki çocukların yaşının anlamlı farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($F_{2-119}=1.380$, $p>.05$).

4. TARTIŞMA

Çocukların problem çözme becerilerinin doğru bir şekilde gelişmesini desteklemede aile ve okulun özellikle okulda öğretmenlerin etkisi çok büyüktür. Bu nedenle öğretmenlerin problem çözme düzeylerinin bilinmesi ve bu doğrultuda destek çalışmalarının yapılması önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlara bakıldığında problem çözme envanterine göre düşük puan problem çözmede olumluluğu ifade ettiği için 30-39 yaş grubundaki öğretmenlerin problem çözme konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu yaş grubundaki öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yeni atılan ve öğretmenlik mesleğinde uzun yıllar

geçirmiş olan öğretmenlere göre problem çözme becerisi konusunda kendilerini daha yeterli hissettikleri, eğitim ortamında yaşanan problemleri çözme konusunda daha etkin davrandıkları, bu doğrultuda da kendilerini problem çözmeye daha başarılı olarak gördükleri düşünülmektedir. 40 yaş ve üzeri öğretmenlerin de problem çözme konusunda yeterli olmadıkları görülmektedir. Öğretmenler meslekte uzun yıllar çalıştıkça bazı durumlarda yorgunluk ve tükenmişlik hissedebilmekte, bu durum da yaşanan problemlerin çözümünü zorlaştırabilmektedir. Öğretmenlerin problem çözme becerilerinde öğretmenlerin mesleğini isteyerek yapma durumunun da anlamlı farklılık yaratmadığı belirlenmesine rağmen, mesleğini isteyerek yapan öğretmenlerin problem çözme becerisinde, mesleğini istemeden yapan öğretmenlere göre daha yeterli oldukları görülmektedir. Tüm bu sonuçlar (Tablo 1 ve Tablo 2) genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin problem çözme yeteneklerinin yaştan etkilendiği, meslekte geçirilen sürenin etkili olmadığı, ancak meslekte geçirilen süre arttıkça problem çözmenin düştüğü ve mesleği isteyerek yapmasında dolaylı olarak problem çözmeye etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Serin (2006) sınıfı öğretmenlerinin problem çözme becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelediği çalışmasında, öğretmenlerin çalışma süreleri açısından problem çözme becerilerinde anlamlı bir farklılık olmadığını saptarken, Demirtaş ve Dönmez (2008) tarafından yapılan bir başka çalışmada çalışma süresi az olan öğretmenlerin çalışma süreleri daha fazla öğretmenlere göre problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin problem çözme becerilerinde mezun oldukları alanın anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin problem çözme becerilerinin benzer olması; çalışma ortamlarında öğretmenden beklenen rol ve sorumlulukların eğitim düzeyine göre değişmemesi ile açıklanabilir. Özgül (2009) tarafından yapılan bir çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin mezun oldukları okula göre farklılık göstermediği, İşmen (2001) tarafından yapılan bir başka çalışma sonucunda da öğrencilerin problem çözme becerilerinin öğrenim düzeyine (tezsiz yüksek lisans ve lisans) göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin problem çözme becerileri üzerinde, eğitim durumundan çok, öğrenimleri sırasında aldıkları ders içeriklerinin ve konuyla ilgili katıldıkları hizmet içi eğitim seminerlerinin etkili olabileceği düşünülmektedir. Yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim seminerlerinde problem çözme ile ilgili yapılan uygulamalı çalışmaların problem çözme becerileri üzerinde etkili olduğu, bu yolla eğitime katılan öğretmenlerin

farklı bakış açıları kazandığı ve sonunda kendi yöntemlerini oluşturdukları saptanmıştır (Luft, 1999).

Öğretmenlerin problem çözme becerilerinde çalıştıkları kurum türünün anlamlı farklılık oluşturmadığını belirlenmiştir. Tablo 4'te ortalamalar incelendiğinde anasınıfı ve özel okul öncesi eğitim kurumunda çalışan öğretmenlerin problem çözme becerilerine ilişkin yeterliliklerini daha olumlu algıladıkları görülmektedir. Ancak öğretmenlerin çalıştıkları kurum türünün problem çözmeye etkili olmadığı da gözlenmektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlara göre sorumlulukları ve karşılaştıkları problemler değişmemekte, benzer problemlerle karşılaşmaktadırlar. Problem çözme becerileri üzerinde öğretmenlerin çalıştıkları kurum türünden çok, çalışma ortamlarından memnun olup olmamasının daha etkili olabileceği vurgulanmaktadır. Serin (2006)' in yaptığı çalışmada öğretmenlerin çalışma ortamlarından memnun olup olmamalarının problem çözme becerilerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Çalışma ortamından memnun olduklarını belirten öğretmenlerin, çalışma ortamından memnun değilim diyen öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde kendine güvendikleri, dolayısıyla problem çözme konusunda başarılı oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin problem çözme becerilerinde gruptaki çocuk sayısının anlamlı farklılık oluşturmadığı saptanmasına rağmen, puan ortalamalarına bakıldığında, çok az bir puan farklılığı ile gruptaki çocuk sayısı on altı olan öğretmenlerin problem çözme becerisinin gruptaki çocuk sayısı daha az olan öğretmenlerin problem çözme becerisinden daha yüksek olduğu, gruptaki çocuk sayısı arttıkça öğretmenlerin de problem çözme beceri düzeylerinin düştüğü görülmektedir. Okul öncesi eğitimde çocuk sayısının fazla olması hem eğitim kalitesinin düşmesinde hem de öğretmen tutumunda etili olabilmektedir. Problem çözmeye de öğretmen tutumu önemli bir yer tutmaktadır. Özgül (2009) de yaptığı çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin, öğretmenlik tutumlarının sınıflarındaki çocuk sayısına göre değiştiğini saptanmış, kalabalık sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin tutumlarındaki yansımalarının otokratiklik ve boşvermişlik olduğunu belirlemiş ve öğretmenlerin problem çözme becerilerinin arttıkça demokratik tutumlarının arttığı, boşvermiş tutumlarının azaldığını ortaya koymuşlardır.

Diğer bir bulguya göre de öğretmenlerin problem çözme becerilerinde gruptaki çocukların yaşının anlamlı farklılık oluşturmadığını, ancak, puan ortalamalarına bakıldığında, altı yaş grubuna eğitim veren öğretmenlerin problem çözme becerisinin dört yaş grubuna eğitim veren öğretmenlerin problem çözme becerisinden daha yetersiz düzeyde olduğu, çocukların yaşı

artıkça öğretmenlerin de problem çözme beceri düzeylerinin düştüğü görülmektedir. Bu durum çocukların yaşlarının artmasıyla ortaya çıkan problemlerin farklılaşması ve öğretmenlerin problem çözmede kendilerini daha yetersiz algılamaları ile açıklanabilir. Özgül (2009) tarafından yapılan çalışma sonucunda da okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin eğitim verdikleri yaş grubuna göre değişmediği belirlenmiştir.

5. SONUÇ

Araştırma sonucunda, tespit edilen önemli noktalar aşağıda sıralanmaktadır:

- Okul öncesi öğretmenlerin problem çözme beceri düzeylerinde öğretmen yaşının etkili olduğu belirlenmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme alanında mezun oldukları bölümün, çalışma sürelerinin, çalıştıkları kurum türlerinin, gruptaki çocuk sayısının ve yaşının etkili olmadığı saptanmıştır.
- Bu çalışmanın genel sonuçları değerlendirildiğinde; problem çözme beceri puan ortalamalarının en yüksek puana yakın olduğu görülmektedir. Bu da okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir.

6. ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerine yönelik öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerilerini geliştirmek amacıyla hizmet içi seminerler düzenlenmelidir.
- Okul öncesi öğretmenlerin problem çözme becerilerini etkileyen çalışma koşulları iyileştirilmelidir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenleri yetiştiren lisans programlarına yönelik öneriler aşağıda verilmektedir:

- Okul öncesi öğretmenliği ve çocuk gelişimi lisans programlarına problem çözmeye yönelik dersler ilave edilebilir, öğretmen adaylarına beceri eğitimine yönelik eğitimler verilebilir.

Araştırmanın sonucunda araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda gösterilmektedir:

- Araştırmacılara ise, problem çözmede etkili olabilecek etmenleri belirleme konusunda daha geniş alanlı çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Anlıak, Ş.ve Dinçer, Ç., ‘‘Farklı eğitim yaklaşımları uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların kişiler arası problem çözme becerilerinin değerlendirilmesi’’, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38(1), 2005, 149-166.
- Aral, N., Kandır, A., Can-Yaşar, M., *Okul öncesi eğitim ve okulöncesi eğitim programı*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2002.
- Arı, R., Seçer, Z., ‘‘Farklı ana baba tutumlarının çocukların psikososyal temelli problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi’’, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 2003, 451-463.
- Başaran, İ. E., *Eğitim Yönetimi*, Gül Yayınevi, Ankara 1994.
- Büyükkaragöz, S., *Genel Öğretim Metodları*, Göksoy Matbaası, Konya 1995.
- Büyüköztürk, Ş., *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara 2002
- Boser, R. A., ‘‘The development of problem solving capabilities in pre-service technology teacher education’’, *Journal of Technology Education*, 4(2), 1993, 1-9.
- Ceylan, R., Yıldız Bıçakçı, M., Gürsoy, F., Aral, N., () ‘‘Öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin incelenmesi’’, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu 2-4 Mayıs 2008*, Bildiriler, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2008, s. 536-539.
- Çam, S., ‘‘İletişim becerileri eğitimi programının öğretmen adaylarının ego durumlarına ve problem çözme becerisi algılarına etkisi’’, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.
- Demirtaş, H., Dönmez, B., ‘‘Ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin problem çözme becerilerine ilişkin algıları’’, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 2008, 177-198.
- Güçray, S. S., ‘‘Ergenlerde karar verme davranışlarının öz-saygı ve problem çözme becerileri algısı ile ilişkisi’’, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 2001, 106-121.

Heppner, P. P., Peterson, C. H., "The development and implications of a personal-problem solving inventory", *Journal of Counseling Psychology*, 29, 1982, 66-75.

Heppner, P. P., Baumgardner, A. H., Jakson, J., "Depression and attributional style: Are they related?", *Cognitive Therapy and Research*, 9, 1985, 105-113.

İşmen, A. E., "Duygusal zeka ve problem çözme", *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 2001, 111-124.

Karasar, N., *Bilimsel araştırma yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002.

Koberg, D., Bagnall, J., *The all new universal traveler: A soft-systems guide to creativity, problem-solving, and the process of reaching goals*, Los Altos, CA: William Kaufmann, Inc., 1981.

Koray, Ö., Azar, A., "Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve mantıksal düşünme becerilerinin cinsiyet ve seçilen alan açısından incelenmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 2008, 125-136.

Korkut, F., "Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 2002, 177-184.

Luft, J. A., "Teacher's salient beliefs about a problem-solving demonstration classroom in-service program", *Journal of Research in Science Teaching*, 36(2), 1999, 141-158.

Ocak, S., "The effects of child-teacher relationships on interpersonal problem-solving skills of children", *Infants and Young Children*, 23(4), 2010, 312-322.

Oktay, A., *Okul öncesi eğitim ve temel ilkeleri. Marmara üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmeni el kitabı*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1999.

Özgül, E., Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerileri ile öğretmenlik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu 2009.

Senemoğlu, N., *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*, Gönül Yayıncılık, Ankara 2007.

Serin, O., "Sınıf öğretmenlerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi", *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 2006, 80-88.

Taylan, S., Heppner'in Problem Çözme Envanteri'nin uyarılama, güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1990.

Yavuzer, H., *Çocuk eğitimi el kitabı*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2006.

Yıldız, S. A., Ebeveynin problem çözme becerisini geliştirmeye yönelik deneysel bir çalışma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003.